

Нормативен документ

**Стандарт за устойчиво управление на горите
в България**

PEFC BG ST 1002:

Българска система за сертифициране на горите

Стандарт за устойчиво управление на горите в България

Съвет за устойчиво управление и сертификация на горите в България
/PEFC Bulgaria

132 blv. Kliment Ohridski, Sofia

Tel: +359 2 931 17 74, Fax: +359 2 986 67 81

E-mail: pefc.bg@gmail.com, Web: www.pefc.bg

Съобщение за авторски права

© PEFC България 2017

Този документ на PEFC България е защитен с авторски права. Документът е свободно достъпен от уеб сайта на PEFC България или при поискване.

Нито една част от документа, обхванат от авторското право, не може да бъде променена или изменена. Тя не трябва да се възпроизвежда или копира под каквато и да е форма или по никакъв начин за търговски цели без разрешение на ПЕФК България.

Единствената официална версия на документа е българската. В случай на съмнение българската версия е решаваща.

Наименование на документа: Система за сертифициране на горите в България –
Стандарт за управление на горите в България

Наименование на документа: PEFC BG ST 1002:2017

Одобен от: Съвет за устойчиво управление и сертификация на
горите в България, дата: **26.06.2019**

Публикувано на: **26.06.2019**

Влизане в сила: **26.06.2019**

Contents

Български PEFC стандарти за устойчиво управление на горите Error! Bookmark not defined.

1. Цел на Българския PEFC Стандарт за управление на горските територии в България (BG ST SFM)	3
2. Обхват на стандарта	3
3. Сертифициране на отделните горски стопанства.....	4
4. Сертифициране на група собственици на гори	4
5. Правно основание на стандарта	5
6. Нормативни референции.....	5
7. Устойчиво управление на горите	6
8. Условия и определения.....	6
9. Публично въвеждане и достъпност на стандарта	7
10. PEFC Стандарт за управление на горите в България	7
11. Наръчници	15

Ръководство 1..... Error! Bookmark not defined.

ОСНОВНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ В КРИТЕРИИТЕ ЗА СЕРТИФИЦИРАНЕ .... Error! Bookmark not defined.

1. Междуправителствен процес за устойчиво управление на горите..... Error! Bookmark not defined.

1.1 Общоевропейски критерии и индикатори (PEC & I)..... Error! Bookmark not defined.

1.2 Насоки за общоевропейско оперативно ниво (PEOLG) (2) .. Error! Bookmark not defined.

2. Закони и разпоредби..... Error! Bookmark not defined.

3. Конвенции на Международната организация на труда (МОТ) . Error! Bookmark not defined.

4. Други международни конвенции..... Error! Bookmark not defined.

5. Други изисквания за критерии за управление на горите .... Error! Bookmark not defined.

Ръководство 2..... Error! Bookmark not defined.

Какво означава "подходяща пропорция" по отношение на биотопа дървесина и какво трябва да се има предвид, когато темата "Биотоп Дърво" е включена в плана за управление? .....

Ръководство 3..... Error! Bookmark not defined.

Какво трябва да съдържат договорите с предприятията за горски услуги? ... Error! Bookmark not defined.

1. Цел на Българския PEFC Стандарт за управление на горските територии в България (BG ST SFM)

BG ST SFM определя рамката и изискванията за оценка на устойчивостта на управлението на горите и потвърждава съответствието на управленските практики с рамковите изискванията на системата за сертифициране на PEFC.

Стандартът не определя минимални нива или ограничения за практиките за управление на горите и критериите и показателите за устойчивост.

Съгласно критериите и показателите на стандарта собственикът на гори, юридически упълномощения ръководител /управител на гората, определя и потвърждава съответствието със стандарта. Оценката на съответствието се извършва от независим сертифициращ орган, акредитиран съгласно разпоредбите на PEFC.

2. Обхват на стандарта

Стандартът е приложим в цялата територия на България за всички видове гори, горски стопанства, вкл. при залесявания, независимо от формата на собственост и размер на стопанството, както и по отношение на всички оператори в сертифициращата се горска зона, които имат измеримо въздействие върху постигането на съответствие с изискванията.

Горската сертификация по стандарта се извършва на доброволна основа (само след доброволна инициатива на собственика на гори, юридически притежател или управител).

Критериите и показателите за устойчивост, определени в стандарта, се използват като основа за сертифициране за устойчиво стопанисване на горите, което се извършва от независим сертифициращ орган, акредитиран съгласно регламентите на PEFC.

Стандартът е приложим за всички земи, които се считат за гори, т.е. земя, състояща се от гори, земи под горски инфраструктурни съоръжения, вкл. непокрити с гора, просеки и блата във вътрешността на горите, както и земите под горски разсадници и засаждане на дървета. (Възприетите с българските норми за горска инвентаризация залесени и незалесени – дървопроизводителни и недървопроизводителни площи.)

Горското стопанство е основното звено за сертифициране на PEFC (наричано по-долу "Сертифициране") съгласно настоящия стандарт.

Собственикът на гори, юридическия владелец или управителят на горите, могат да разделят холдинга на отделни звена за управление, като прилагат сертифициране на база единица или сертифицират част от управляемите единици (съотносими на приложимата българска нормативна база). Единичните кадастрални единици в горското стопанство не могат да бъдат разделени. Индивидуалните звена за управление са изписани изрично на картите и могат да бъдат идентифицирани на терена. В случай, че собственикът на гората, юридическият владелец или управителят избере да изключи някои звена от сертифициране, а други да изключи от сертифициране, този факт трябва да се отчита при продажбите на горски ресурси, за да могат да се изпълнят изискванията за сертифициране на продуктовете и контролна веригата (CoC).

Изискванията на стандарта могат да бъдат изпълнени и сертифицирането да се извърши като:

- Сертифициране на отделните собственици /на техните горски имоти/, или горски стопанства
- Сертифициране на група собственици на гори.

3. Сертифициране на отделните горски стопанства

Индивидуалното сертифициране е по-подходящо в случаите, когато собственикът, юридически владелец или управителят на големи горски стопанства счита, че е по-удобно да се въздържат от групово сертифициране. Големият размер на гората не е водещият индикатор за избора на метода за сертифициране. Индивидуалното сертифициране може би е финансово по-скъпо за един собственик на гори.

Собственикът на гори, юридически владелец или управител подава заявление за сертифициране до сертифициращия орган. PEFC сертификатът за управление на горите / за продуктова доставна и контролна верига, се издава директно на собственика на гората, юридически владелец или управител.

4. Сертифициране на група собственици на гори

Собственици на гори, юридически владелци или мениджъри могат съвместно да кандидатстват за сертифициране като група. При сертифицирането на групи всички членове на групата решават да постигнат и да осигурят съответствие със стандарта. Трябва да има безспорен ръководител на групата и ясно определени отговорности между ръководителя на групата и всички членове на групата при осигуряване на изискванията за сертифициране. Ръководителят на групата отговаря за:

- поддържане на съответствие със стандарта на всички членове на групата и практиките им за управление на горите;
- актуализиране на списъка на членовете на групата и сертифицираните горски стопанства;
- осигуряване на групово сертифициране и спазване на стандартни изисквания в сертифицираните горски стопанства на всички членове на групата.

При груповото сертифициране трябва да има одобрена процедура за приемане на нови членове и информиране на групата за тях, включително за процедурите за вътрешен одит, за поддържане на изискванията за сертифициране съгласно стандарта и за осъществяване на съответните коригиращи и превантивни действия.

Сертификатът за управление на горите / веригата за съхранение на PEFC се издава на лидера на групата. Ръководителят на групата издава атестации за участие (по отношение на сертификата за група) на всеки член на групата. Участниците в сертифицирането на групи получават или копие от сертификата на групата, включително приложението (когато е приложимо), в което се изброяват всички участващи собственици

/ управители на гори; Или индивидуална атестация, издадена от сертифициращия орган или от заявителя, която да е заверено копие от груповия сертификат.

Сертифицирането се извършва след сключено в писмена форма споразумение между собственика на гората (организация-чадър, в случай на сертифициране на група) и сертифициращия орган. Ефективният срок на споразумението е от една до пет години.

Изисквания и процедури при груповата сертификация, подробно са описани в BG ST 1003 "Групова горска сертификация - Изисквания"

5. Правно основание на стандарта

Този стандарт е разработен и одобрен от Сдружението "Съвет за устойчиво управление и сертификация на горите в България" (СУУСГБ или PEFC BG). Съветът, подкрепен от мнозинството собствениците на гори в България (по площ на владяните гори), юридически владелци или управители, е национален ръководен орган, признат от Съвета на PEFC.

Стандартът е разработен в съответствие с международните изисквания и процедури на PEFC. Международните изисквания и процедури на PEFC са адаптирани към българските условия.

Стандартът е разработен в съответствие с:

- законодателство, отнасящо се до международни конвенции (например Конвенцията за биологичното разнообразие, Протокола от Киото и въглеродните емисии, Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора [CITES], Протокола за биологична безопасност, основните конвенции на МОТ,
- съответното национално и регионално /местно/ законодателство (доколкото е приложимо), в т.ч. Националната стратегия за горите (2011-2020 г.) и всички съответни договорни задължения на собствениците на гори в качеството на подписващи страни (например споразумения за тарифи).

6. Нормативни референции

Разпоредбите на следните документи и стандарти, посочени в текста на този документ, са съставни части на документа. В момента на публикуване на този документ посочените документи са в сила. Всички документи и стандарти са предмет на ревизии, а участниците в споразумения, базирани на този документ, трябва да използват последното издание на следните стандарти:

- PEFC BG 0001:2017 – **Описание на системата за Българска горска сертификация**
- PEFC BG ST 1002:2017 - **Стандарт за устойчиво управление на горите в България**
- PEFC BG ST 1002-1:2017 - **Критерии и индикатори за устойчиво управление на горите в България**

PEFC BG ST 1003:2017 - Групова сертификация за устойчиво управление на горите в България – Изисквания

- PEFC BG ST 1004:2017 – Процедури за сертифициране и акредитация за управление на гори
- PEFC ST 2003:2017 – Изисквания към сертифициращите органи опериращи със CoC стандарта

7. Устойчиво управление на горите

Устойчивото управление на гори в България се осъществява по начин, който гарантира: че биологичното разнообразие, производствения капацитет, способността за възпроизводство, жизнеспособността и способността да се посрещнат в настоящето и в бъдеще важни екологични, икономически и социални функции на местно и национално равнище са обезпечени, без да са засегнати други екосистеми (Определение на Втората министерска конференция за опазване на горите в Европа).

Устойчивото горско стопанство е базирано на критериите, установени на Европейската министерска конференция по опазване на горите, проведена в Хелзинки през юни 1993 г. (Резолюция Н1):

1. Поддържане и подходящо подобряване на горските ресурси и техния принос към глобалните въглеродни цикли.
2. Поддържане на здравето и жизнеността на горските екосистеми.
3. Поддържане и насърчаване на продуктивни функции на горите (за дървесни и недървесни ресурси).
4. Поддържане, съхранение и подходящо подобрене на биологичното разнообразие в горските екосистеми.
5. Поддържане и подходящо повишаване на защитните функции в управлението на горите (особено почвата и водата).
6. Поддържане на други социално-икономически функции и условия.

Устойчивото управление на горите води до опазване на климата.

Собствениците на гори, които насочват управлението на горите си към тази обща цел за всеобхватна устойчивост, могат да участват в сертифициране по PEFC. Настоящите стандарти уточняват изискванията за оперативно управление на горите, произтичащи от насоките за управление на горите от Хелзинки на оперативно ниво.

8. Условия и определения

За целите на настоящия стандарт термините и определенията са дадени в PEFC BG 0001: 2017, Анекс 1.

9. Публично въвеждане и достъпност на стандарта

Стандартът е публичен документ и може свободно да се разпространява сред всички заинтересовани страни, при условие че не се правят промени в него. Официалната версия на стандарта е обществено достъпна за изтегляне и / или отпечатване на www.pefc.bg.

Стандартът е предмет на консултации и коментари от всички заинтересовани страни. Страните, които имат коментари по този Стандарт или имат предложения за подобряването им, трябва да ги изпратят писмено на Съвета за УУСГБ по електронна поща на pefc.bg@gmail.com. Въз основа на коментарите и / или Предложенията на заинтересованите страни, Съветът може да измени документа в съответствие с процедурите за преразглеждане на стандарта.

Стандартът е одобрен от ОС на Съвета за УУСГБ на 15.09.2017 г. и подлежи на преразглеждане поне веднъж на пет години. Стандартът се одобрява от Съвета на PEFC, женева на хх.хх, 2017/8.

10. PEFC Стандарт за управление на горите в България

Насоките на оперативното ниво определят целите и общите принципи на управление на горите, които доброволно се практикуват от собствениците на гори, юридическите владетци или ръководителите на горите, с оглед да се осигури устойчиво управление на горите.

Насоките на оперативното ниво са включени в стандарта, отговарят на шестте критерия от Хелзинки, Резолюция Н1 и Резолюция от Лисабон (L2) на Министерските конференции за опазване на горите в Европа (MCPFE): Паневропейски критерии, индикатори и насоки за оперативното ниво за устойчиво управление на горите, включително приложение 1: Паневропейски критерии и индикатори за устойчиво управление на горите и приложение 2: Насоки за общоевропейско оперативно равнище за устойчиво управление на горите.

Описателните показатели осигуряват измерими параметри и допълват насоките на оперативното ниво, които са необходими за независима оценка от страна на трета страна за идентифициране на съответствието на практиките за управление на горите с изискванията за управление на горите от PEFC. Описателните показатели трябва да показват промените в показателите и динамиката на развитието най-малко за период от 5 години преди сертифицирането и очакваните промени за следващите 5 години.

Описателните показатели включват и изисквания за документацията, която трябва да бъде подготвена за собствениците на гори, юридически лица или горски мениджъри.

Критерий 1: Поддържане на капацитета на горските ресурси и техния принос към глобалните цикли на въглерода.

1.1. Актуална инвентаризация и горскостопански план /програма за устойчиво стопанисване на горите - Управлението на горската територия (горите) трябва да се основава на актуална горска инвентаризация и горскостопански план или програма (ГСПл/Пр) и картиране на горската площ и на ресурсите, изработени съгласно действащата нормативна база. В ГСПл/Пр се съдържат обективните критерии за управление на горите в средносрочен план (10 години максимум), целите за управление (социални, икономически и екологични). Областния план за развитие на горските територии (ОПРГТ), обществените интереси, са взети под внимание в процеса на планиране. Контролните аспекти могат да се вземат предвид при мониторинга на стандарта.

Трябва да има актуална и подходяща за мащаба и интензивността на дейностите инвентаризация и Горскостопански план /програма за управление на горите / програма и картен материал, изготвени и одобрени в съответствие изискванията на приложимата нормативна база.

За ГСПл/Пр трябва да има направена оценка на въздействието/съвместимост от планираните дейности, съобразно изискванията на нормативната уредба.

1.2. Площ на горската територия - Всички горски територии трябва да бъдат класифицирани и ефективно използвани. Управлението им трябва да гарантира поддържането на стяхната настояща площ или постепенното им увеличаване, чрез залесяване на не-горските територии, съгласно българското и европейското законодателство.

Залесената горска площ се запазва (поддържа) и/или постепенно се увеличава.

1.3. Дървесен запас – ГС управление трябва да гарантира запазването на количеството и качеството на горските ресурси в средносрочен и дългосрочен план, чрез поддържане на баланс между тяхната експлоатация и растеж. Като цяло се работи за оптимизиране на запасите и възрастовата структура (като представителство във всички възрастови групи / класове).

ГС управление осигурява поддържането на оптимални и устойчиви запаси и структури на горите.

1.4. Възобновяване на горските ресурси - Съответстващи на мащаба на стопанството и на дейността му лесовъдски / горскостопански/ мероприятия се водят за увеличаване на горските ресурси. Предвидените за възобновяване участъци (по естествен и изкуствен начин) се изпълняват и не се допуска трансформация от залесена към незалесена площ.

ГС управление осигурява увеличаване на горската територия.

1.5. Запас на въглерода – Общият въглероден запас от дървесната биомаса (над земята) и в почвената покривка следва да се установява, измерва и документира периодично. Като цяло, управлението на горските територии позволява да се поддържа и увеличава запаса на свързан въглерод в горските ресурси и в горската почва.

За докладване на общият запас на въглерода са необходими данни или информация за всички аспекти на неговото съхранение в горите (вкл. От допълнителни проучвания, когато такива са провеждани.)

Критерий 2: Поддържане на жизнеността, здравословното състояние и защитните функции на горските екосистеми.

2.1. Вредни емисии - В Управляваната ГС Единица (УГСЕ) трябва да има налична актуална информация за отлагания на замърсители на въздуха, класифицирани като азот, сяра (N, S) и база-катиони.

УГСЕ събира и класифицира данни за отлагането на вредни атмосферни емисии в горските територии.

2.2. Почвено плодородие и качество на водните ресурси - В УГСЕ трябва да има налична документална информация по отношение на качеството на почвата (химически/физически свойства: рН, СЕС, С/Ν, органичен С, точка на насищане, които са свързани с киселинността на почвата и еутрофикацията). УГСЕ трябва да управлява дейността си по начин, който да гарантира максимално спазване на съотносителните документи и изискванията спрямо качествата на почвата и водите.

УГСЕ стриктно се следи за минимизиране на отрицателното въздействие на технологиите върху околната среда (почви и води).

2.3. Почвоподобрители - УГСЕ трябва да контролират използването на почвоподобрители (торове, вар и др.п.), във връзка с използването им за ускоряване на дървопроизводството, като за целта прилага на други алтернативни биологични методи.

Използването на торове и варуването се прилагат от УГСЕ единствено с цел подобряване на здравето на дървесните видове.

2.4. Поддържане и подходящо увеличаване на защитните функции на горите- Горската инвентаризация и горскостопанските планове и програми създават предпоставки, а управлението на горите на УГСЕ прилага дейности с цел да поддържа и подобрява защитните функции на горите, които задоволяват обществените интереси и нужди. УГСЕ трябва да има документирана информация за защитните гори и да е в състояние да докаже, че ги стопанисва под специален режим, в случай, че такъв съществува.

Осигурено е повишено внимание и са защитени обществените интереси при стопанисването на защитните гори по начин, съответстващ специалните им функции.

2.5. Здравословно състояние на гората - УГСЕ трябва да притежава документирана информация за здравословното състояние на насажденията, както и за планираните и предприети действия по превенция и контролиране появата на болести и вредители, както и на абиотични фактори, които застрашават здравословното състояние на горите.

При наличие на засегнати горски територии и при такава възможност, същите се рехабилитират чрез възприетите методи и средства.

МФС извършва ефективна превенция, за да минимизира риска от появата на биотични и абиотични фактори, застрашаващи здравословното състояние на горите.

2.6. Химикали - УГСЕ трябва да използват разрешените химически вещества съгласно съществуващата в България и територията на ЕС нормативна база и трябва да предостави документирана информация за това. Използването на химични вещества се разрешава само при изключителни случаи, с разрешение на оторизираните органи. Използването на клас 1А и 1Б пестициди, както са разработени от Световната здравна организация, и на хлорирани въглеводороди, не е позволено.

Не се допуска използването на забранени химически вещества, пестициди и въглеводороди при дейности в горите.

При наличие на засегнати горски територии и при такава възможност, същите се рехабилитират чрез лесовъдски средства.

2.7. Отпадъци и боклуци - УГСЕ трябва да събира и съхранява химикали, контейнери, течни и твърди неорганични отпадъци, включително гориво-смазочни материали в определените за тази цел места, в съответствие с приложимата нормативна база.

Не се допуска създаване и съхраняване в гората на вредни за екосистемата отпадъци, в противоречие с нормативната база.

При наличие на замърсени горски участъци, същите се почистват и рехабилитират.

2.8. Обезлистване - В УГСЕ трябва да има актуална документирана информация за степента на обезлистване на главните дървесни видове в горските и в съседните на тях територии.

УГСЕ е регистрирала случаите на обезлистване и ги е класифицирала по степен и по дървесни видове (когато е приложимо!).

2.9. Намалено въздействие от сечите - Провеждането на сечи в УГСЕ трябва да се извършва по време и по начин, който не води до увреждане на екосистемата.

Липсват увреждания върху останавашите след сечта растения и върху възобновяването.

При наличие на увредени горски територии, същите се рехабилитират чрез лесовъдски средства.

Критерий 3: Поддържане и насърчаване на продуктивни функции на горите

3.1. Производствен капацитет – ГСПл/Пр трябва да гарантира устойчиво поддържане на продуктивния капацитет на различните видове гори, а УГСЕ трябва да предостави обективни доказателства, че изпълнявайки го, и като взима предвид всички налични пазарни проучвания, гарантира опазването и поддържането на горските ресурси и функции на гората.

Основен начин за поддържането и увеличаването на продукцията с максимално възможно качество е, чрез разнообразяване на продуктовата гама – опазване и подобряване на възпроизводствените и другите полезни функции на гората.

3.2. Обла дървесина - УГСЕ трябва да осъществява дейността си по начин, който да обезпечи производството на сурова дървесина за пазара с по-висока стойност. Част от доходите от продажбата на дървесина трябва да са на разположение за възпроизводство на гората.

ГСПл е подсигурил, а управлението максимално е реализирало продукцията си, което му осигурява оптимални икономически резултати, вкл. чрез излизане на нови пазари.

3.3. Недървесни горски продукти, лов и риболов - УГСЕ осигурява производството и продажбата на недървесни горски продукти и услуги с произход от гората, в количества, които не надвишават устойчивите нива на възпроизводството им, като същевременно това се извършва по начин гарантиращ запазване на тяхното качество и количество в дългосрочен план.

Увеличава се ползването на недървесни горски продукти и услуги по начин, който гарантира спазването и на другите изисквания (екологични и социални) спрямо управлението.

3.4. Инфраструктура – ГСПл/Пр и други документи трябва да осигурят изграждането и поддръжането на подходяща инфраструктура като: автомобилни пътища, мостове, канавки и др., за да се осигури ефективно движение на горските ресурси при недопускане на негативното въздействие върху околната среда. Специални грижи трябва да са предвидени от ГСПл/Пр и въведени от УГСЕ за опазване на биотопите (почви, води и водни басейни и др.), вкл. и особено на тези, които са обект на специална защита.

УГСЕ работи целенасочено за оптимизация на пътно-транспортната мрежа, ориентирана към реалните нужди.

Критерий 4: Поддържане, опазване и възможно подобряване на биологичното разнообразие в горските екосистеми

4.1. Видово разнообразие - Горскостопанското планиране и самото стопанисване от страна на УГСЕ, трябва да насърчават структурното разнообразие в насажденията както в хоризонтално, така и във вертикално отношение (видовото разнообразие и възрастовото разпределение). УГСЕ се ангажира да запазва площта на горите и тяхното разпределение по дървесни видове и класове на възраст, което едновременно да способствува за подобряване на ландшафта и осигуряване на екологичната и ландшафтна свързаност или нейното възстановяване.

Поддържа се и се опазва видовото разнообразие в горите.

4.2. Възобновяване и залесяване (естествено възобновяване) - УГСЕ трябва да осигури приоритетно естествено възобновяване на насажденията с местни видове а автохтонна растителност.

При залесяванията се използват дървесни видове, които са добре приспособени към местните условия и по време се извършват съгласно техните биологични особености и добрите лесовъдски практики. Максимално се оползотворяват условията за естествено възобновяване на насажденията с местни видове.

4.3. Възобновяване и залесяване (залесяване и интродукция) - При ~~извършване~~ ~~осъществяване~~ на залесяване УГСЕ ~~трябва да го изпълнява~~ използва приоритетно ~~е~~ местни дървесни видове. Неместните и интродуцирани дървесни ~~видове~~ ~~могат да~~ се използват ~~само в случаите~~, когато е оценено, че отрицателните въздействия върху генетичното, видовото и структурното разнообразие, могат да бъдат избегнати или сведени до минимум.

При залесяванията се използват дървесни видове, които са добре ~~приспособени~~ ~~адаптирани~~ към местните условия и по време се извършват съгласно техните биологични особености и добрите лесовъдски практики.

4.4. Мъртва дървесина – В гората трябва да се оставя част от мъртвата дървесина, за да поддържа и подобрява популациите от живи организми. Тя е индикатор за "естествеността" на горите и гарант за биоразнообразието. Също така е и част от структурата на горите.

Част от застаряващите дървета и от мъртвата дървесина остава в гората.

4.5. Екосистеми (горски репродуктивни материали, ГМО) - Източниците на горски репродуктивни материали трябва да бъдат оценени и адекватно защитени. Площите на горите, управлявани с цел опазване на генетичните ресурси и териториите, стопанисвани за производство на семена (СБ, СН и генеративни градини), се определят и стопанисват съгласно изискванията, разписани в приложимата нормативна база. Използването на генетично модифицирани видове е забранено.

Осигурена е адекватна защита и използване на съществуващите ресурси и репродуктивен материал за качествено възобновяване на гората. Максимално във времето се запазват базите за репродуктивни материали.

4.6. Екосистеми (горски биотопи) - Екологично важните горски биотопи, защитените, редките, чувствителни и/или представителни горски екосистеми са включени в горскостопанските планове и програми, в инвентаризацията и картирането на горските ресурси и се стопанисват съгласно приложимата нормативна база.

Представителните горски екосистеми са идентифицирани, картирани и се управляват без да се допуска тяхната неоснователна промяна и деградация.

4.7. Екосистеми (защитени и застрашени горски видове) - Съществуващите на територията на УГСЕ **защитени и застрашените горски видове** (растителни и животински), ~~трябва да са~~ класифицирани според ~~приложенията на ЗБР категорията от Червения списък на IUCN~~ (по брой/площ) ~~или съгласно съответното приложение в НИПГГ~~. ~~Трябва да се предприемат~~ **Взимат се мерки за тяхната защита и/или ~~респективно~~ за увеличаване на тяхната популация (когато е възможно), като същевременно се полагат грижи за защита на техните местообитания (крит.4.6).**

УГСЕ осигурява спазването на специфичните изисквания и параметри за видовете под защита, за да могат те да се развиват в благоприятна среда и условия.

4.8. Трансформация ~~Конверсия~~ / Сукцесия на горски територии – УГСЕ трябва да осигурява опазване на биологичното разнообразие в цялата залесена площ. Тя може да поиска смяна на предназначението на стопанисваните гори само **в указаните в стандарта ~~нормативно определените~~ случаи.**

УГСЕ е осигурила защита и опазване от деградиране на горските територии, вкл. от тяхното намаляване.

Критерий 5: Приложимо международно, национално и местно законодателство и управление на горите.

5.1. УГСЕ отговаря на приложимите правни и други изисквания на българското и транспонираното европейското законодателство - УГСЕ трябва да идентифицира, поддържа и прилага документирана информация за правни и други изисквания, касаещи дейността им съгласно приложимото българско и транспонираното европейско законодателство, както и с изискванията на PEFC, с оглед осигуряването на устойчиво управление на горите. Ролите и отговорностите в рамките на организацията са определени.

За устойчивото стопанисване на горите, УГСЕ и свързаните с нейните дейности оператори, спазват всички национални и международни законови изисквания, съотносими към критериите на PEFC.

Водят се записи, които дават доказателство за съответствие с изискванията на стандартите за управление на горите.

5.2. Изисквания към горския управител за ангажираност към критериите и индикаторите за устойчиво управление на горите по системата PEFC - УГСЕ се управлява от компетентни лица, пряко ангажирани с прилагането на устойчив модел за управлението на горите базиран на българския горски стандарт по PEFC.

На лице са всички приложими документи, легитимиращи управителя на УГСЕ като компетентен да се съобразява с изискванията на стандарта с критерии и индикатори за устойчиво управление на горите в България според изискванията на PEFC.

5.3. Незаконни дейности, Превенция - УГСЕ трябва да е в състояние да докаже, че на територията на нейната юрисдикция, не се осъществява под каквато и да било форма незаконен дърводобив, строителство и земеползване, пожари и други незаконни дейности, и / или да докаже, че е предприела необходимите превантивни / коригиращи действия при възникване на съответния казус.

В УГСЕ са предприети всички законови мерки за противодействие и превенция на незаконния дърводобив, строителство и земеползване, опожаряване, браконьерство и други.

5.4. Знания и опит - Управлението на горите и реализацията на дейностите в ГСЕ се основава на компетентност, знания, натрупан опит и уменията на ръководния персонал и на специалистите, както и на изпълнителите и на техните служители и работници.

В управлението и дейностите в горските територии се допускат само квалифицирани и компетентни специалисти и работници, съгласно приложимото законодателство.

Критерий 6: Поддържане на социално-икономическите условия и функции на горите.

6.1. Права на собственост и ползване - Правния статут на собствеността върху горските територии е установен съгласно разпоредбите в приложимата нормативна база за горите и трябва да е установена с горската инвентаризация. Правата на ползване за всеки собственик и интересите на останалите заинтересовани страни са отчетени в ГСПл/Пр.

Правото на собственост и правото на ползване на горските ресурси е ясно дефинирано, доказано и документирано. В ГСПл/Пр са отчетени правата на ползване и интересите на заинтересованите страни.

6.2. Насърчаване на развитието на селските райони – Горското планиране и управлението на ГСЕ трябва да съчетават множество функции на горите пред местните общности, да изтъква дължимото внимание към ролята на горското стопанство, което е един от основните фактори за развитие на селските райони, вкл. чрез възможностите, които то разкрива за заетост.

Управителят провежда регулярни срещи с представители на местните общности и споделя актуалните въпроси (проблеми и успехи) от изпълнението на дейностите

6.3. Публичност, Ефективна комуникация - За горските територии са разработени и се прилагат рамкови областни планове за развитие, които са регионално дефинирана основа за изпълнение на държавната горска политика на регионално ниво. С непосредственото участие на **собственици, мениджъри и другите** заинтересуваните страни и общности представени на областно и национално ниво, и на база на нормативните разпоредби действащи в Р.България и в ЕС, в ОПРГТ са определени рамковите условия за развитие на горските територии, и се дава информация за потенциала на производствените и непроизводствени функции на горите; ролята и мястото на заинтересуваните страни и пр. Управлението на горите се основава на базата на инвентаризация, планиране и картографиране на горите, горските територии и горските ресурси. Това оперативното планиране с ГСПл/Пр преди да бъде утвърдено, се консултира публично и се приема при участието на представените в региона заинтересувани страни. Информация от горската инвентаризация се актуализира периодично по същия ред и процедури.

ОПРГТ както и ГСПл/Пр и придружаващите ги приложения, карти и резултати от мониторинга (за изминал период) се разглеждат и приемат след представително обществено обсъждане от комисии с широко участие на заинтересуваните лица. **Одобрените ГСПл/Пр или тени резюмета с обобщаваща информация** са публично достъпни, ~~освен ако не представляват строго поверителна търговска тайна.~~

6.4. Решаване на спорове и жалби - При възникване на спор по отношение на управлението на гори и горски територии се прилагат документирани публични процедури и механизми.

УГСЕ реагира максимално бързо по повод и за решаването на възникнали спорове и жалби по отношение на управлението на горите, правата на ползване и владееене, условия на работа, социални ползи и др., съобразно възприетите процедури / механизми **и срокове.**

УГСЕ и/или регионалните контролни органи, реагира максимално бързо по повод и за решаването на възникнали спорове и жалби по отношение на управлението на горите, правата на ползване и владееене, условия на работа, социални ползи и др., съобразно възприетите процедури / механизми.

6.5. Икономически функции и значение на горите - MFU реализира оптимално на пазара установените с ГСПл/Пр суровини, продукти и услуги, с произход от своите горски територии, и с това стимулира местното производство и заетост.

Засилва се значението на гората за местната икономика и за развитието на селските райони.

6.6. Здравни и рекреационни функции и значение на горите - Определени са горските пространства с осигурен свободен достъп до тях, които са предназначени преимуществено за отдих и рекреация.

Създадени се условия ползуването на горите и горските територии за отдих и рекреация да се увеличава.

6.7. Обекти с културно и историческо значение - обектите с културно, историческо и духовно значение са определени, опазват се и се използват съобразно законовите изисквания.

УГСЕ дава съществен принос за опазване и развитие на обектите с културно, историческо и духовно значение сред горските територии.

6.8. Здраве и безопасност - УГСЕ трябва да разработи и спазва процедура за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд съгласно действащата нормативна и поднормативна база на територията на Република България и ЕС, и конвенциите на Международната организация на труда (МОТ), съдържаща критерии за оценка и мерки за контрол.

При осъществяване на дейността на територията на УГСЕ се регистрира намаляване на трудовите злополуки и професионалните заболявания

6.9. Условия за наемане на работна ръка (изискване към работодателя) - УГСЕ наема на работа квалифицирани служители, специалисти и работници съгласно изискванията на приложимата нормативна база. При възлагане на дейности на подизпълнители (изпълнители на дейности в горите) се прилагат същите изисквания и към тях.

Дейностите в горите се изпълняват от квалифицирани работници и служители на основание на доказани качества и опит с образователен ценз, производствен опит и умения.

6.10. Условия за наемане на работа (права на работниците и служителите) - УГСЕ признава правото на служителите да се организират и да договарят възнаграждението си и условията на труд, в съответствие с националното законодателство и основните конвенции на Международната организация на труда (МОТ).

Работниците и служителите в УГСЕ имат правото да се сдружават и да участват в преговори с работодателя си, за договаряне на условията на труд, работната заплата и други, съгласно Конвенции 87 и 98 на МОТ.

6.11. Наука и иновации в горското стопанство - УГСЕ следи за новости в науката и практиката, касаещи дейността му, в посока оптимизиране многостранното ползването на ресурсния потенциал на УГСЕ, като се отчитат социалните, икономическите и екологичните ползи на местно, регионално и национално ниво.

УГСЕ прилага научен и новаторски подход с оглед възможното увеличаване на многостранните ползи от горите.

11. Наръчници

Може да се ползват различни издадени вече наръчници/ръководства, вкл. от превод, във връзка със сертифицирането на горите в България, или да се разработят нови такива. И в двата случая PEFC България е инициатор, като за целта се създава експертна работна група към Колегиума за горска сертификация (КГС), за адаптиране на съществуващите наръчници или за съставяне на нови. КГС приема тези документи, а Управителния съвет решава как същите да се разпространяват и ползват.

---

(1) Паневропейски критерии и индикатори за устойчиво управление на горите - PE C & I (референтен документ С на PEFC), приет от третата министерска конференция за опазване на горите в Европа в Лисабон
PEFC BG ST 1002: Стандарт за управление на горите

- / Португалия през юни 1998 г. като приложение 1 към Резолюцията L2 (Паневропейски критерии, индикатори и насоки за оперативно ниво за устойчиво управление на горите (<http://www.mcpfe.org>))
- (2) **Паневропейски насоки за оперативно ниво за устойчиво управление на горите - PEOLG** (Референтен документ за PEFC В), приет от третата министерска конференция за опазване на горите в Европа в Лисабон / Португалия през юни 1998 г. като приложение 2 към Резолюция L2 -Европейски критерии, индикатори и насоки за оперативно ниво за устойчиво управление на горите (<http://www.mcpfe.org>)
- (3) **Основните конвенции на МОТ** (референтни документи на PEFC), приети от Международната организация на труда (www.ilo.org). (4) Безопасност и здраве в горското стопанство: Кодекс на добрите практики на МОТ. Приети от среща на експерти, проведена в Женева от 23 до 30 септември (публикувана през 1998 г., МОТ, Женева, Международна служба по труда, ISBN 92-2-110826-0).
- (5) **Конвенция за биологичното разнообразие**, приета на 5 юни 1992 г. на Конференцията на ООН за околната среда и развитието в Рио де Жанейро (<http://www.biodiv.org/convention/articles.asp>)
- (6) **Протоколът от Киото и въглеродните поглътителни**, приети на третата сесия на Конференцията на страните-участници в Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата в Киото, Япония на 11 декември 1997 г. (<http://www.unfccc.int/>)
- (7) **Конвенция за международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES)**, приета на заседание на 80 страни във Вашингтон, Съединени американски щати на 3 март 1973 г. и влязло в сила на 1 юли 1975 г. (<http://www.cites.org/eng/disc/text.shtml>)
- (8) **Протокол за биологична безопасност** (Протокол от Картагена по биологична безопасност), приет на Конференцията на страните по Конвенцията за биологичното разнообразие като допълнително споразумение към Конвенцията на 29 януари 2000 г. (<http://www.biodiv.org/biosafety/protocol.asp>)
- (9) **АТО / ИТТО Принципи, критерии и показатели за устойчиво управление на горите в африканските природни тропически гори** (<http://www.itto.or.jp>)
- (10) **Насоки на ИТТО относно устойчивото управление на природните тропически гори**, приети от Международната организация за тропически дървен материал през 1992 г. (<http://www.itto.or.jp>) Приложение 3 10
- (11) **Насоките на ИТТО / IUCN относно опазването и устойчивото използване на биоразнообразието в горите за производство на тропически дървен материал (2009 г.)**, приети от Международната организация за тропически дървен материал и Международния съюз за опазване на природата през 2009 г. (<http://www.itto.or.jp>)
- (12) **Насоките на ИТТО за установяване и устойчиво управление на засадените тропически гори**, приети от Международната организация за тропически дървен материал през 1993 г. (<http://www.itto.or.jp>)